

***Büntetés-végrehajtási Szervezet
Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs
Központja***

Székhely: 2098 Pilisszentkereszt, Pomázi út 6., Tel.: 06-26/347-655, e-mail: pilis.uk@bv.gov.hu
Telephely 1.: 7275 Igal, Gábor u. 6., Tel.: 06-82/372-316, e-mail: igal.uk@bv.gov.hu
Telephely 2.: 1108 Budapest., Újhegyi u. 9-11., Tel.: 06-1/261-7011, e-mail: oktatasi.uk@bv.gov.hu

BIZTONSÁGI ISMERETEK JEGYZET

a javítóintézetben alkalmazott rendészek kiegészítő képzéséhez

Szerkesztette:
Juhász Csaba bv. alezredes

Budapest, 2016.

TARTALOMJEGYZÉK

Oldalszám

<i>I. Fejezet:</i> A biztonság fogalma	5
<i>II. Fejezet:</i> A javítóintézetbe történő be- és kilépés szabályai	6
<i>III. Fejezet:</i> A szabadlevegőn tartózkodás, valamint a látogatás biztonsági szabályai	14
<i>IV. Fejezet:</i> A motozás és ruházat átvizsgálás	16
<i>V. Fejezet:</i> A kényszerítő eszközök alkalmazásának rendje	18
<i>VI. Fejezet:</i> A testi kényszer	24

A JEGYZETBEN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

Bv. Sztv.	A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény
Btk.	A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
Bv. Kódex	A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény
Bv. Szabályzat	16/2014. (XII. 19.) IM rendelet, a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól
BSz.	A Büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 26/2015. OP Szakutasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatának kiadásáról
Bv. (bv.)	Büntetés-végrehajtás
Bv. szervezet	Büntetés-végrehajtási szervezet

BEVEZETŐ

Tisztelt Hallgató!

Köszöntöm annak jegyében, hogy ezt a nehéz, sokszor embert próbáló hivatás gyakorlása mellett döntött.

Miért nehéz?

Emberekkel foglalkozni sohasem hétköznapi elfoglaltság, nem monoton, nem rutinszerű feladat, mivel nemtől, kortól függetlenül mindenki egy-egy önálló személyiség.

Az ember veleszületett elidegeníthetetlen joga az élethez és szabadsághoz való jog. Az életet, annak természetes úton bekövetkező végéig tiszteletben kell tartani!

A személyes szabadságot „elvenni” pedig csak bizonyos körülmények között is csak az államnak van joga. Akinek a személyes szabadsága, - még ha azt legitim, azaz törvényes úton - akár időlegesen is szűnik meg, kényszerhelyzetbe kerül. Ez a természetellenes állapot az egyénben beindít egy védekező mechanizmust, amely gyakran azzal az intézettel és annak rendjével, illetve személlyel való szembehelyezkedésben, vagy különböző agresszív megnyilvánulási formában jelenik meg, aki a szabadságának korlátozását számára megtestesíti.

Ezért van szükség arra, hogy Ön a napi munkája során folyamatosan biztosítsa az intézet, a munkatársai és nem utolsósorban a saját, valamint a gondjaira, őrizetére bízott fogva tartásban lévő fiatalok biztonságát.

A biztonság egy nagyon komplex állapot fenntartását jelenti, amely alapjai garanciális szabályokon kell, hogy nyugodjanak. Ezek a garanciális szabályok nem mások, mint a törvények, és alacsonyabb szintű (jog)szabályok.

A jegyzetben az Ön munkájához elengedhetetlen biztonsági tevékenységek egy-egy szelete került feldolgozásra, amely megismerése és szakszerű alkalmazása remélhetőleg megkönnyíti, elősegíti a napi feladatainak végzését.

Ehhez a megismerési, tanulási folyamathoz kívánok sok sikert!

Tisztelettel: Juhász Csaba bv. alezredes

I. Fejezet

A biztonság fogalma

A büntetés-végrehajtási szervezet és a javítóintézetek feladatrendszere között jelentős a hasonlóság, egyes jogszabályi rendelkezések közel azonos módon szabályozzák, sőt a **Bv. Kódex** közvetlenül határozza meg a javító intézetekben végrehajtandó egyes feladatokat. Ezért a bv-re vonatkozó egyes normák analóg módon alkalmazhatók a javító intézetekben is.

Mindenekelőtt fogalmilag szükséges tisztázni a bevezetőben már megjelölt biztonság, mint kifejezés tartalmát.

A komplexitása nagyon sok tényezőtől tevődik össze, és elmondható, hogy dinamikusan változik, amelyhez folyamatosan alkalmazkodnia kell az egyes embertől elkezdve, bezárólag a Föld valamennyi államának és azok szervezeteinek.

A Magyar Értelmező Kéziszótár meghatározása szerint: „*a biztonság veszélyektől vagy bántódástól mentes (zavartalan) állapot.*” E fogalom magáért beszél.

Azonban vizsgáljuk meg a szűkebb, munkahelyi környezetünk biztonságának jogszabályi definícióját, amelyet **Bv. Szabályzat** határoz meg:

*„**A fogvatartás biztonsága:** olyan állapot fenntartását jelenti, amelynél a bv. intézetben, illetve a büntetés-végrehajtási feladat teljesítése miatt a bv. intézet területén kívül tartózkodó személyek élete, testi épsége, szabadsága, a büntetés-végrehajtás anyagi javainak sértetlensége, valamint a büntetés-végrehajtási feladatok zavartalan ellátása a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően biztosított.”*
(Bv. Szabályzat 2. § 4. pontja)

A definícióból egyértelműen megállapítható, hogy a biztonság, mint „*veszélyektől vagy bántódástól mentes állapotnak*” folyamatosan szavatolnia kell az intézetben jogszerűen tartózkodó minden személy (beleértve az ott elhelyezett fogvatartottakat is) veleszületett és elidegeníthetetlen jogát, azaz az *életét, testi épségét*, valamint a *személyes szabadságát* is.

Az intézetben kívüli tartózkodás biztonságát már szolgálati *feladat teljesítéséhez* köti, tehát nem magánemberként tevékenykedünk, hanem hivatalos (*közfeladatot ellátó*) személyként funkcionálunk. A hivatalos mivoltunkból fakadóan a személyi állomány tagja a *jogszabályokban meghatározott intézkedések* megtételére jogosult és köteles, amelyek során őt alanyi jogon illeti meg a fokozott büntetőjogi védelem.

A személyes biztonságon túl a „*veszélyektől vagy bántódástól mentes állapot,*” mint védőernyő kiterjed, a *szolgálati, büntetés-végrehajtási feladatok zavartalan ellátására*, továbbá a teljes objektumra, és annak minden elemére, tehát az *anyagi javaira*.

A biztonság *folyamatos* fenntartására irányuló feladatok végrehajtását nevezzük biztonsági tevékenységeknek, amelyeket szak/munkaköri feladatként kell végrehajtania az arra kiképzett személyi állomány tagjainak. E tevékenységek összességükben egy irányban hatnak, amely végpontja a zavartalan működés.

Ezek a biztonsági tevékenységek kerültek megfogalmazásra jogszabályokban és alacsonyabb szintű szabályozókban, amelyeket a mindenkor kialakult helyzethez, (*eseményhez*) rugalmasan igazítva kell a személyi állomány egyes tagjának a beosztásához szükséges mértékben (*hatáskörében eljárva*) végrehajtania.

Összességében tehát elmondható, hogy a biztonságos működés fenntartása egy folyamatos készenléti állapotot feltételez, amely folyamán több egymásra ható feltételnek együttesen kell teljesülnie.

II. Fejezet

A javítóintézetbe történő be- és kilépés szabályai

Kiindulási pontként leszögezhető, hogy a javító intézetek, hasonlóan a bv. intézetekhez **zárt** jellegű, totális intézetek, ahol az egyik legfontosabb biztonsági szempont a fogvatartottak társadalomtól történő izolálása, azaz elszigetelése. Ebből az izolációból fakadóan, *(és életkoruk miatt is)* a fogva tartásban lévő fiatalok az ügyeik vitelére, illetőleg képviselőre csak korlátozott mértékben képesek.

A fentiekből, valamint az intézetek totális jellegéből adódóan elengedhetetlenül szükséges olyan mesterséges „ellenőrző áteresztő pontok” létesítése az objektumokban, amelyek biztosítják a folyamatos működést fenntartó személyek, eszközök és anyagok törvényes és ellenőrzött körülmények közötti be-, illetve kijutását.

Ezek az „ellenőrző áteresztő pontok” a:

- személybejáratok, és
- járműbejáratok.

Azt mondhatjuk, hogy ezek a bejáratok mesterségesen kialakított „rések” a biztonsági rendszer - ezen belül a külső őrzés - folyamatosságán. Ezért ezeket a pontokat kiemelt figyelemmel kell kezelni biztonsági szempontból.

Ezt támasztja alá az a tény is, hogy a be-, és kiléptetést alapvetően törvényi szinten - a **Bv. Sztv. 14. §** - szabályozta a jogalkotó. További részletes szabályokat tartalmaz a **büntetés-végrehajtási szervek területére történő be- és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás részletes szabályairól szóló 44/2007 (IX. 19.) IRM** rendelet.

A be- és kilépés általános (törvényi) szabályai (Bv. Sztv. 14. § (1) bekezdés)

1. Az intézet területére belépő személy köteles az intézet rendjére és biztonságára vonatkozó előírásokat betartani.
2. Az intézet területére belépni szándékozó személyt a személyazonosságának és a belépés indokának a megállapítása céljából igazoltatni kell.
3. Az intézet rendjére és biztonságára veszélyes - külön jogszabályban meghatározott - tárgyak bevitelének a megakadályozása érdekében a belépni szándékozó személy ruházata és csomagja átvizsgálható.
4. Az intézet területéről kilépő személy ellenőrzésére a (2)-(3) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.
5. Az intézet területére behajtó vagy onnan távozó járműveket át kell vizsgálni.
6. Amennyiben az érintett a (2)-(5) bekezdésben foglalt intézkedéseknek nem tesz eleget, a személy belépésének és a jármű behajtásának az engedélyezését meg kell tagadni, a kilépésre és a jármű kihajtására csak a szükséges intézkedések megtétele után kerülhet sor.
7. Az intézet rendjére és a biztonságára vonatkozó legfontosabb előírásokról szóban, illetve a részletes szabályokról - ideértve a be nem viheto tárgyak jegyzékét is - a belépni szándékozó személyeket írásban tájékoztatni kell.

A bv. szervek területére való belépés, a tartózkodás és a kilépés részletes szabályait, továbbá a bv. szerv területén hivatali (szolgálati) tevékenységet végző személyekre vonatkozó sajátos rendelkezéseket külön jogszabály (44/2007 (IX.19.) IRM rendelet) tartalmazza.

A be- és kilépés dokumentumai

Lényeges tisztázni, hogy a be- és kiléptetés végrehajtása során mit köteles dokumentumként elfogadni a személy és gépjármű-bejáráti rendész.

A be-és kilépésre jogosító okiratokat két nagy csoportra lehet osztani:

- közokirat,
- magánokirat.

Fontos kiemelni, hogy csak fényképes, (tehát az adott személy azonosítására egyértelműen alkalmas) és érvényes köz-, vagy magánokirat fogadható el.

Szolgálati igazolvány: (lehet hivatásos, vagy közalkalmazotti)

- a bv. szerv dolgozója
- a bv. szervezet dolgozója szolgálati ügyben
- más fegyveres rendvédelmi szerv dolgozója, pl. rendőrség.

Állandó belépési engedély:

- az intézet személyi állományába tartozók a szolgálati igazolvánnyal történő ellátásig a személyazonosság megállapítására alkalmas igazolvánnyal együtt

Személyi igazolvány, (a kártya formátumú vezetői engedély) és egyszeri belépési engedély:

- az intézet területére belépni szándékozó polgári személy

Ügyvédi igazolvány, valamint megbízólevél, meghatalmazás vagy kirendelő határozat:

- ügyvéd

Ügyészi igazolvány:

- ügyész

Bírói igazolvány:

- bíró

Munkaadói igazolvány:

- bíróság, ügyészség dolgozója,
- közjegyző.

Útlevel:

- alapvetően a külföldi állampolgárok, illetve bárki mert a személyazonosság megállapítására alkalmas közokirat.

Az intézet területére belépő személyt a belépési engedélyre utaló, a ruházaton elhelyezhető jelzéssel kell ellátni.

Az intézet területére belépő személy köteles:

1. a személyazonosságát igazolni és a belépés indokát közölni;
2. betartani az intézet rendjére, a házirendre és a fogva tartás biztonságára vonatkozó előírásokat.

A fent előírtak hiányában az érintett személy beléptetése, illetve az intézet területén való további tartózkodása megtagadható, és az érintett személy onnan eltávolítható, az 1. pont esetében a törvényi rendelkezés alapján el kell távolítani.

Az ittas vagy bódult állapotban lévő személy beléptetését meg kell tagadni. Az ittas állapot ellenőrzéséhez annak megállapítására alkalmas eszköz igénybe vehető. Az ellenőrzést lehetőleg külön (motozó vagy váró) helyiségben kell elvégezni, ha az érintett személy az ellenőrzéshez nem járul hozzá, a belépését meg kell tagadni, ezzel egyidejűleg a helyszín azonnali elhagyására kell felszólítani. Amennyiben a felszólításnak nem tesz eleget, az eltávolítására **a rendőrség segítségét kell kérni.**

Amennyiben a beléptetett személy olyan magatartást tanúsít, amellyel a fogvatartás rendjét és biztonságát megsérti, a tevékenysége azonnali felfüggesztése mellett, a bv. szerv területéről ki kell utasítani.

A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személyekre vonatkozó rendelkezések

Hivatalos, vagy szolgálati ügyben eljáró személyeknek azok minősülnek, akik jogszabályban meghatározott feladataik végrehajtására, vagy a javítóintézettel együttműködési megállapodásban foglaltak teljesítése érdekében lépnek az intézet területére.

Az intézet személyi állományának tagjain kívül hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személynek minősülnek:

- *állandó személyi védelemben részesülő állami vezető (a továbbiakban: védett személy) és a védelmét ellátó;*

Állandó személyi védelemben részesülő állami vezetők (védett személyek):

- A Magyarország Köztársasági elnöke,
  - A Magyarország miniszterelnöke
  - A Magyar Országgyűlés elnöke,
  - A Magyarország Alkotmánybíróságának elnöke,
  - A Kúria elnöke
- *az országgyűlési képviselő; az európai parlamenti képviselő; az önkormányzati képviselő; a kisebbségi önkormányzat képviselője; a polgármester; az önkormányzat jegyzője, illetőleg az általuk írásban megbízott személy;*
  - *az országgyűlési biztos, továbbá az általa írásban megbízott személy;*
  - *a bíró, az ügyész, a bírósági és ügyészségi dolgozó, a pártfogó felügyelő, a közjegyző, valamint az önálló bírósági végrehajtó, végrehajtó-helyettes és kézbesítési végrehajtó;*
  - *a hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását, előállítását és terhelt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, nyomozó hatóság elé állítását végző személy;*
  - *a javítóintézet felett irányítási, felügyeleti jogot gyakorló szervek képviselője;*
  - *a fogvatartott védője, képviselője;*
  - *a nem magyar állampolgárságú fogvatartott tekintetében az állampolgársága szerinti állam diplomáciai képviselője és konzuli tisztviselője;*
  - *a fogva tartás körülményeivel foglalkozó nemzetközi szervezet megbízott képviselője;(pl.: CPT, OPCAT, Magyar Helsinki Bizottság)*
  - *az egyház, továbbá az intézettel együttműködő más szervezet (személy) képviselője;*
  - *az intézet ellátásával és a fogvatartottak foglalkoztatásával, valamint anyanyelvük szabad használatával összefüggésben tevékenységet végző személy;*
  - *a büntetőeljárásban részt vevő szakértő;*
  - *a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 114. §-a alapján kirendelt tolmács;*

A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy a feladata ellátására feljogosító igazolvány, okmány, határozat, megbízólevél vagy meghatalmazás felmutatása mellett a belépés indokának közlésével léphetnek az intézet területére.

Fő szabály, hogy a hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy az intézet azon területén tartózkodhat, ahol a feladata ellátásához jelenléte szükséges.

A büntetés-végrehajtás törvényes működésének felügyeletét ellátó **ügyész** a bv. szerv/intézet bármely területén tartózkodhat.

A **védő**, illetve a **képviselő** a kirendelésről szóló határozatot vagy a meghatalmazást köteles bemutatni. Előfordulhat, hogy a védő, illetve a képviselő éppen azért szándékozik belépni az intézet területére, hogy aláírassa a fogvatartottal a meghatalmazást. Ebben az esetben engedélyezni kell a belépést, de az aláírásig az elítélttel csak ellenőrzés mellett beszélhet.

Ha a bíróság a védőt az eljárásból kizárta, az adott büntetőeljárásban nem engedélyezhető a kizárt védő bv. szerv területére történő belépése.

A büntetőeljárásban résztvevő **szakértő** csak az intézet igazgatójával előzetesen egyeztetett időpontban, a bíróság, illetve az ügyész szakértőként való bevonásáról szóló határozatának a bemutatása mellett léphet a bv. szerv területére.

A **tolmács** csak a védővel egyidejűleg - a kirendeléséről szóló határozat felmutatása mellett - léphet be a bv. szerv területére.

Az intézet területére nem vihető be a közbiztonságra valamint az intézet rendjére és a fogvatartás biztonságára veszélyes eszköz és anyag, így különösen:

- lőfegyver, lőszer, robbanószer,
- gáz- és riasztó fegyver,
- szűrő- vagy vágó eszköz,
- alkohol, kábítószer,
- mobiltelefon, rádió adóvevő készülék,
- fényképezőgép, illetve hang és kép rögzítésére alkalmas más készülék.

Fentiekben felsoroltak bevitelét kivételes esetekben a bv. szerv parancsnoka engedélyezheti.

A hatósági eljárást, illetve nyomozati cselekményt végző személy a feladata elvégzéséhez szükséges fényképezőgép, illetve hang és kép rögzítésére alkalmas más készülék, hordozható számítógép bevitelére - a belépéskor történő bejelentés mellett - külön engedély nélkül is jogosult.

A **bv. bírótól és a bv. ügyésztől** a bv. szerv területére történő belépése előtt a be nem vihető tárgyak tekintetében szóbeli nyilatkozat kérhető.

A **védő** - a belépéskor történő bejelentés mellett - külön engedély nélkül is jogosult hangfelvevő készüléknek a bv. szerv területére történő bevitelére. A védő a fogvatartottal a bv. szerv e célra kijelölt helyiségében beszélhet.

Az intézet területére belépő személy ruházata, csomagja a:

- *védett személy és a védelmét ellátó;*
- *a bíró, az ügyész, a bírósági és ügyészségi dolgozó, a pártfogó felügyelő, a közjegyző, valamint az önálló bírósági végrehajtó, végrehajtó-helyettes és kézbesítési végrehajtó;*
- *a hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását, előállítását és terhelt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, nyomozó hatóság elé állítását végző személy, továbbá*
- *a diplomáciai és a nemzetközi jogon alapuló egyéb mentességet élvező személyek **kivételével**,*

szemrevételezéssel és technikai eszközzel ellenőrizhető, indokolt esetben közvetlenül is átvizsgálható. Az intézet területére be nem vihető tárgyak tekintetében tőlük szóbeli nyilatkozat kérhető. Indokolt esetben a ruházat (tüzetes motozással kizárólag külön motozó helyiségben), kézzel, kézi fémkereső igénybevételével közvetlenül is átvizsgálható, melyet a személyi állománynak a belépő személlyel azonos nemű tagja hajthat végre. **A ruházat közvetlen átvizsgálása során az érintett személy kizárólag a felöltő vagy női kabát, elkülönített motozó helyiségben a lábbeli levételére kötelezhető.**

Speciális szabály vonatkozik a **védett személy** és a védelmét ellátók be- és kiléptetésére. A védett személyek és kísérőik be- és kiléptetése, személyük, járművük és mozgásuk biztosítása a védelemhez szükséges eszközök bevitele, a parancsnok és a védelmet ellátó szervezet vezetője közötti előzetes egyeztetés szerint történik. Adott esetben még lőfegyvert is bevihetnek az intézet területére - amennyiben ez a védelemhez szükséges - és az intézet parancsnokával ezt előzetesen egyeztették. Ugyancsak **bevihetik a rendszeresített lőfegyverüket** az intézet területére az együttműködő szervek, akik az intézetben bekövetkezett rendkívüli esemény felszámolására lépnek be a börtön területére.

A hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását, előállítását és terhelt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, nyomozó hatóság elé állítását végző személy a **rendszeresített kényszerítő eszközöket - a lőfegyver kivételével - a bv. szerv területén is magánál tarthatja.**

A fogvatartott látogatóira vonatkozó rendelkezések

A fogvatartott látogatója a látogatási engedély alapján léptethető a bv. szerv területére. A látogató ruházatát és csomagját ellenőrizni kell, amihez technikai eszköz és szolgálati kutya is igénybe vehető. A látogató a bv. szerv területén csak felügyelet, kíséret mellett mozoghat. A látogató a fogvatartottal az erre kijelölt helyiségben beszélhet, a beszélgetés ellenőrizhető.

Az intézet területére való belépésre szolgáló minden bejáratnál jól láthatóan elhelyezett, jól olvasható felirattal fel kell hívni a figyelmet arra, hogy **elektronikus megfigyelőrendszer működik**, valamint arra, hogy a kép- és hangfelvételt az intézet rögzítheti.

(Bv. Szabályzat 58.§.)

A be- és kiléptetés rendjét minden intézet igazgatója a helyi sajátosságok figyelembe vételével köteles helyi rendelkezésben (*rendészeti szabályzatban*) szabályozni.

A személybejárati (portaszolgálatos) rendész

A személybejárati javítóintézeti rendész közvetlenül a szolgálatban lévő rendészetvezető (ügyeletvezető rendész) alárendeltségébe tartozik.

A személybejárati javítóintézeti rendész feladata:

- a. a személybejárati kapu őrzése és védelme,
- b. az intézet tulajdonának védelme,
- c. a be-, és kiléptetések végrehajtása, erről nyilvántartás vezetése, a belépési engedélyek kiállítása, ajtók működtetésére alkalmas belépő kártyák, kítűzők, kulcsok, illetve amennyiben rendszeresítésre került a személyi riasztók kiadása-visszavétele,
- d. a kapu közelében csoportosulás, vagy más rendellenesség észlelése esetén jelentéstétel a szolgálatban lévő rendészetvezető felé,
- e. a személybejárati kapun illetéktelen személy bejutásának, fogvatartott szökésének, továbbá tárgyak jogtalan be-, illetve kivételének, valamint a biztonságra veszélyes tárgyak bevitelének megakadályozása,

- f. a belépő személy beléptetés megkezdése előtti tájékoztatása a beléptetési eljárás menetéről, a jogairól és kötelezettségeiről,
- g. érvényt szerezni a tiltó rendelkezéseknek, illetve alkalmazni a be- és kiléptetésre vonatkozó helyi rendelkezéseket,
- h. a be-, és kilépők táskáinak, csomagjainak, szükség esetén alkoholmentességének, ruházatának ellenőrzése, átvizsgálása,
- i. a be-, és kilépők ellenőrzésére szolgáló, rendszeresített berendezések, technikai eszközök alkalmazása,
- j. a be-, és kilépő személyazonosságának, a belépés indokának, valamint a be- és kilépésre jogosító iratainak ellenőrzése,
- k. a fogvatartottakhoz érkező látogatók belépési jogosultságának, személyazonosságának ellenőrzése,
- l. az intézet területén ideiglenes jelleggel dolgozó, nem az intézet alkalmazásában lévő személy(ek) be- és kiléptetése az intézet vezetője által jóváhagyott névsor alapján,
- m. a beléptetés érdekében intézkedés az ügyintéző személy megkereséséről,
- n. a személybejáraton elhelyezett szolgálati okmányok pontos vezetése,

A személybejárat javítóintézeti rendész a be- és kilépésre jogosultság vizsgálatakor megállapítja:

- a. szabadítás esetén a távozásra jogosító okmányban feltüntetett adatok valódiságát,
- b. ha a fogvatartott szállítása, előállítás, illetve egészségügyi intézménybe való kihelyezése a személybejárat kapun keresztül történik, akkor az erről szóló okmány valódiságát.

A személybejárat rendész a **beléptetés előtt meggyőződik** az intézetbe belépő személyazonosságáról és a belépésre jogosultságáról, az egyszeri belépés esetén arról, hogy a belépni szándékozót az ügyintéző fogadja-e. Továbbá ellenőriznie kell az állandó belépési engedély érvényességét, valamint ha fogvatartott látogatására érkezik a személy, rendelkezik-e érvényes látogatási engedéllyel. Azokat a személyeket, akik a bv. szerv területére állandó, vagy egyszeri belépési engedéllyel lépnek be - a parancsnok rendelkezése alapján - **személyriasztóval és az ajtók nyitására alkalmas kulccsal, illetve kártyával lehet ellátni.**

A személybejárat kapun kell elhelyezni azon személyek aláírás mintáját, akik a fogvatartottak iratait aláírhatják, valamint az igazolvány mintatárat és az intézet közműterképét.

Nem kell nyilvántartást vezetni az intézet állományába tartozó személyekről, valamint a javítóintézet irányítására, felügyeletére és ellenőrzésére jogosultakról.

Az intézetbe belépő személy szolgálati és önvédelmi fegyverének, illetve mobiltelefonjának tárolására, megőrzésére vonatkozó szabályokat - kivéve a védett személy és kísérei - az intézet igazgatója határozza meg.

A személybejárat biztonsági felügyelő szolgálati nyomtatványai

Az **állandó belépési engedéllyel** rendelkező személyeket - ha a nyilvántartásukra egyéb lehetőség nincs - az erre a célra rendszeresített naplóba be kell vezetni. Ezt az engedélyt azon személyek részére kell kiállítani, akik rendszeresen járnak az intézetbe munkavégzés, vagy egyéb hivatalos célból.

Állandó belépési engedélyt csak az intézet igazgatója adhat ki, ami a **személyi igazolvánnyal együtt érvényes**. Az ilyen engedéllyel rendelkező személy a részére meghatározott területen - amelyet az engedélyen fel kell tüntetni - szabadon mozoghat. A kiadott engedélyeket név és sorszám szerint nyilván kell tartani.

Az **egyszeri belépési engedéllyel** rendelkező személy adatait értelemszerűen kell rögzíteni. Ezen személyek az engedélyező rendelkezéseinek megfelelően a bv. szerv területén kísérettel, vagy

anélkül mozoghatnak. Ez utóbbi esetben a vonatkozó jelzést a felső ruházaton látható módon kitűzőként kell viselni.

Nyilvántartás az intézetbe be nem vihető tárgyak átvételéről és a nyomtatvány vezetésének szabályai

A **nyilvántartó könyvbe** abban az esetben kell rögzíteni az intézetbe be nem vihető tárgyat, ha annak megőrzése közvetlenül a szolgálati helyiségben történik. Ha a belépő személy a tárgyat saját kezűleg helyezi el a szolgálati helyiségen kívül lévő tároló rekeszben, akkor a nyilvántartást nem kell vezetni. Ebben az esetben a belépő személy a rekesz kulcsát a távozásig magánál tartja. Az így elhelyezett tárgy esetében is meg kell akadályozni, hogy ahhoz illetéktelen személy hozzájusson. A szolgálati helyiségen belül tárolt tárgyak - a tárolásuk megszűnéséig - a szolgálat átadás-átvétel tárgyát képezik.

A járműbejárati rendész

A gépjármű-bejárati rendész közvetlenül a szolgálatban lévő rendészetvezető alárendeltségébe tartozik.

A gépjármű-bejárati rendész feladata:

- a. megegyezik a személybejárati rendész feladataival (a gépjármű-kapura értelemszerűen alkalmazva) a k) pont kivételével,
- b. a gépjárművek be- és kiléptetésének végrehajtása, a gépjárművek be- és kihajtásának engedése, a zsilip rendszer működtetése,
- c. anyagszállításkor az okmányok vizsgálata, tárolása, a jogtalan szállítás megakadályozása, illetve ennek haladéktalan jelentése a szolgálatban lévő rendészetvezetőnek,
- d. a be- és kihajtó jármű átvizsgálása, a vezetőfülke, az alváz-, valamint a jármű minden elrejtőzésre vagy anyagszállításra alkalmas egyéb részeinek ellenőrzése,
- e. a járműforgalmat zavaró személyről, járműről vagy egyéb körülményről azonnali jelentéstétel a szolgálatban lévő rendészetvezetőnek.

A személy-, illetve a gépjármű-bejárati rendész az intézetbe érkező, onnan távozó személy be-, illetve kiléptetése előtt meggyőződik:

- a. a személy személyazonosságáról,
- b. a be-, vagy kilépés jogosultságáról,
- c. a belépés okáról, arról, hogy az ügyintéző fogadja-e a belépésre jelentkezőt,
- d. a belépésre jogosító igazolvány, engedély, határozat meglétéről, érvényességéről, valódiságáról.

Abban az időszakban, amikor nincs személybejárati, illetve gépjármű-bejárati rendész, *(pl. éjszakai időszakban, eseményfüggő nyitás esetén)* feladatait a rendészetvezető (ügyeletvezető rendész) által kijelölt rendész látja el.

A jármű rakodásának ellenőrzésekor és kísérésekor meg kell akadályozni, hogy

- a. a járművön fogvatartott elrejtőzzön,
- b. a szállítójegyen feltüntetettől eltérő mennyiségű vagy minőségű anyagot szállítsanak el az intézetből,
- c. a járművel érkező személy és bármely fogvatartott tiltott kapcsolatot létesítsen,
- d. tiltott tárgy az intézet területére be-, illetve onnan kijusson,
- e. kíséréskor a jármű, vagy a személyek az engedélyezett útvonalat elhagyják, az intézet számukra nem engedélyezett területére belépjenek.

A járműbejáráti rendész szolgálati nyomtatványai és vezetésének szabályai

A járműforgalmi napló az intézetbe érkező és onnan távozó minden jármű és rakományának, valamint a rajta lévő személyek nyilvántartására szolgál. Ez a szabály **nem vonatkozik** a védett személyt és a védelmét ellátó személyeket szállító járművekre. Ez esetben az igazgató külön rendelkezésben határozza meg a járműbejáráti rendész feladatait. Amennyiben a járműbejáráti kapunál személyforgalom is engedélyezett, akkor a személybejáráti rendész feladataira, valamint a szolgálati nyomtatványok vezetésére vonatkozó rendelkezések az irányadók.

III. Fejezet

A szabadlevegőn tartózkodás, valamint a látogatás végrehajtásának biztonsági szabályai

A szabadlevegőn tartózkodás közbeni biztosítás

A fogva tartásban lévő személyek egyes jogai változatlanul megmaradnak, mások szünetelnek, megint más jogok (*a fogvatartás rendjéhez és céljához igazodva*) módosulnak, illetve a fogva tartás keletkeztet ún. fogvatartotti jogosultságokat.

A szabadlevegőn tartózkodás a szabadságuktól megfosztott személyek fogvatartotti jogosultsága közé sorolandó be, amely alanyi jogon jár, és amitől csak különleges helyzetben lehet őket megfosztani. Mivel ez jogosultság, így a fogvatartott (*kizárólag saját személyét érintően*) dönthet, hogy él-e vele, azaz igénybe veszi-e, vagy sem.

Gyakoriságát és időtartamát tekintve, mindennap legalább egy óra időtartamban kell biztosítani.

A fogvatartottak szabadlevegőn tartózkodása egy tervezet alapján kerül végrehajtásra, amely igazodik a kötött napirendi programok (pl. étkezés, tanórák) időpontjaihoz.

A szabadlevegőn tartózkodást lehetőleg olyan időpontban kell végrehajtani, hogy a rendkívüli események bekövetkezésének esélye minimálisra korlátozható legyen, továbbá a bekövetkezett esemény a legrövidebb időn belül megszakítható, felszámolható legyen (*pl. befolyásolhatja téli időszakban a korai sötétedés, illetőleg hivatali munkaidőn túl a rendelkezésre álló személyi állomány létszáma*).

E tevékenység során a végrehajtást végző rendészek a rendészetvezetőnek vannak alárendelve.

A szabadlevegőn tartózkodás megkezdése előtt a végrehajtó rendész(eke)t el kell igazítani a:

- az összeköttetés módjáról,
- a fogvatartottak létszámáról és összetételéről,
- a motozások végrehajtásáról,
- a tiltott tárgyak körletre való be- illetve kijutásának megakadályozásáról,
- ki és bevonulás során a pontos létszámellenőrzésről, és annak dokumentálásáról,
- a jelentési kötelezettség alá eső eseményekről, valamint szükség szerint az elsődleges intézkedésekről.

A felügyeletet ellátó rendész feladatai:

- a. a szabadlevegőn tartózkodásra kijelölt terület átvizsgálása a szabadlevegőn tartózkodás megkezdése előtt és után,
- b. a fogvatartottak létszám szerinti átvétele, illetve átadása a körleten,
- c. a fogvatartottak motozása,
- d. a fogvatartottak biztonságos kísérése a körlet és a szabadlevegőn tartózkodás helyszíne között,
- e. a szabadlevegőn tartózkodásra szolgáló terület biztonságra veszélyes pontjainak ismerete és fokozott figyelése,
- f. a fogvatartottak magatartásának folyamatos figyelése, ha rendbontást észlel, jelenti az előljárónak, ha kell és lehet, akkor intézkedik, szükség esetén bekíséri a rendbontót,
- g. a biztonságra kiemelt kockázatot jelentő fogvatartottak létszámának ismerete és tevékenységük fokozott figyelemmel kísérése,
- h. ha bármilyen a normálistól eltérő, vagy rendkívüli esemény bekövetkezésére utaló jelet észlel, azonnal jelentést tesz a rendészet vezetőjét,
- i. az intézet vezetője és közvetlen előljárója által meghatározott külön rendelkezések betartása és betartatása,

A látogatás közbeni biztonsági tevékenység

A fiatalok kapcsolattartási formái közül a látogatást közvetlenül a **Bv Kódex 361. § (1)-(6)** bekezdései szabályozzák.

Gyakoriságát tekintve a törvény fentebb megjelölt szakaszának (1) bekezdése határozza meg, amely szerint: „A kapcsolattartók általi látogatást a fiatalok részére **kéthetente** egy alkalommal kell engedélyezni, **legalább harminc perc és legfeljebb két óra** időtartamban.”

A törvény (2)-(4) bekezdései rendelkeznek a végrehajtás módjáról, valamint a rendészet által egyes esetekben teendő intézkedésekről:

(2) A látogatást az intézet erre **kijelölt helyiségében kell lebonyolítani**. A fiatalok **egy időben négy személy látogathatja**.

(3) A látogatók élelmiszereken kívül **egyéb tárgyat csak engedéllyel adhatnak át a fiataloknak**.

(4) A látogatás **félbeszakítható**, ha a fiatalok vagy látogatója a **látogatás rendjét megsérti**, és a szabálysértő viselkedéssel **figyelmeztetés ellenére sem hagy fel**. A látogatást **félbe kell szakítani**, ha a fiatalok vagy látogatója magatartása az **intézet biztonságát közvetlenül sérti, vagy veszélyezteti**.

Biztonsági szempontból komplexnek mondható, ugyanis nem csak a fogvatartottakkal, hanem a látogatókkal kapcsolatosan is érvényesíteni kell a biztonsági szabályokat.

A látogatásról az intézet a fiatalok útján értesítést küld.

Az igazgató indokolt esetben rendkívüli látogatást is engedélyezhet.

A látogatás ülve asztal mellett történik.

Az előzetesen letartóztatott számára engedélyezhető, hogy a látogató által hozott, illetve **helyben vásárolt élelmiszert ellenőrzés után elfogyassza**, és a helyben vásárolt élelmiszert az igazgató által meghatározott helyre vigye. A fogvatartott a látogatónak, illetve a látogató a fogvatartottnak ajándékot, más tárgyat csak engedéllyel adhat át.

A látogatóval folytatott beszélgetés ellenőrizhető, erről a látogatót és az elítéltet tájékoztatni kell.

A látogatás során **meg kell akadályozni, hogy a látogató tiltott tárgyat átadhasson vagy az igazgató által nem engedélyezett tárgyat átvehessen**, illetve azt, hogy az intézet területén rendkívüli eseményt kövessen el.

A látogatásból kizárandó az a látogató, akit az ügyész vagy a bíróság a folyamatban lévő büntetőeljárás eredményessége érdekében attól eltiltott, illetve **az a személy, akinek a magatartása a rendelkezésre álló adatok alapján az intézet biztonságára veszélyt jelent**.

Fontos a megelőző jelek minél hamarabbi észrevétele és időben történő jelentése az intézkedésre jogosult elöljárónak, akinek így lehetősége nyílik a megfelelő intézkedésekre való felkészülésre.

A látogatás felügyeletét ellátók közvetlenül a rendszervezető alárendeltségébe tartoznak.

A látogatás felügyeletét ellátó rendész feladata:

- a. a látogató helyiség átvizsgálása a látogatás előtt és után, különös tekintettel az illemhelyekre és a látogató által használt egyéb helyiségekre,
- b. a látogatók szabályos be- és kiléptetése, személyazonosság ellenőrzése, a látogatók kísérése,
- c. a körleten a fogvatartottak létszám szerinti átvétele, motozása, kísérése,
- d. a látogatók által hozott élelmiszer ellenőrzése,
- e. a látogatás alatt a rend fenntartása,
- f. esemény bekövetkezésekor köteles a rendszervezetőnek jelenteni és az általa meghatározott feladatokat végrehajtani,
- g. a látogatás befejeztével a fogvatartotti létszám ellenőrzése,
- h. a hozzátartozók kiléptetése, személyazonosságuk ellenőrzése,
- i. a fogvatartottak motozása a körletre való visszakísérésekor,

IV. Fejezet

A motozás és ruházat átvizsgálás

A fogvatartottak körében folyamatosan jelen van a tiltott, vagy biztonságra veszélyes eszközök, anyagok illegális birtoklása. Ezeket az eszközöket vagy saját maguk készítik el, vagy különböző (szintén illegitim) úton szerzik be. Ezért számukra mindenképp a legfontosabb szempont a látencia, vagyis a rejtve maradás, akár az elkészítésről, akár a beszerzésről, akár pedig azok tartásáról beszélünk.

Ezeknek a tiltott, vagy biztonságra veszélyes tárgyaknak, szereknek, eszközöknek a felderítése, előtalálása törvényi felhatalmazás alapján - *Bv. Kódex 145. § (1)* - elsődleges feladata a személyi állománynak.

Összhangban tehát a büntetés-végrehajtási szabályzókkal, biztonsági intézkedésként alkalmazható a javítóintézet rendjét sértő cselekmény, illetőleg bűncselekmény megelőzése és megakadályozása érdekében a fiatalok megmotozható, a személyes használati tárgyai és teljes ruházata átvizsgálható. Az intézkedésnél technikai eszköz és szolgálati kutya is igénybe vehető.

A motozás, mint **biztonsági intézkedés** az egyik leghatékonyabban alkalmazható a rendkívüli események megelőzése céljából, amennyiben az kellő gyakorlattal és körültekintéssel kerül végrehajtásra.

A **motozás célja** a fogvatartás rendjét, vagy **biztonságát sértő** vagy **veszélyeztető** cselekmények megelőzése, illetve megakadályozása, rendkívüli esemény elkövetésére alkalmas tárgyak előtalálása, tiltott tárgyak felkutatása, büntetőeljárással vagy fegyelmi eljárással összefüggő tárgyi bizonyítási eszközök megszerzése.

Ha a személyes használati tárgyak átvizsgálásánál az intézkedés alá vont személy nincs jelen, akkor az átvizsgálást két tanú jelenlétében kell végrehajtani, jegyzőkönyv egyidejű felvétele mellett, aminek egy példányát az intézkedés alá vont személynek át kell adni.

Az intézkedés alá vont személy nem csak fogvatartott lehet, hanem az intézet területére belépő, ott tartózkodó, vagy onnan kilépő személy is. Az intézet rendjét sértő vagy veszélyeztető cselekmény, rendkívüli esemény-, valamint bűncselekmény megelőzése és megakadályozása érdekében biztonsági intézkedésként megmotozható. A nem fogvatartott személyek motozását külön jogszabályokban és az igazgató által meghatározott módon lehet végrehajtani.

A motozás nem történhet szemérem sértő, megalázó módon. A motozás végrehajtása során fokozott figyelmet kell fordítani a helyszín és a módszer megválasztására. Célszerű kihasználni a váratlanság lélektani hatását, ugyanakkor fel kell készülni az intézkedés alá vont személy esetleges támadására vagy ösztönszerű viselkedésére. A végrehajtás során a fogvatartott személyiségi – különösen a szeméremhez, intimitáshoz – kapcsolódó jogait csak indokolt esetben és kizárólag az intézkedés jogszerű céljának eléréséhez szükséges mértékben lehet korlátozni. Motozás során kerülni kell az indokolatlan károkozást.

A motozást csak az intézkedés alá vont személlyel **azonos nemű személy** végezheti.

Testüreg átvizsgálását nemre való tekintet nélkül csak orvos végezheti, melynél kizárólag a fogvatartottal azonos nemű és indokolt létszámú személyzet lehet jelen. A szájúreg szemrevételezéssel történő ellenőrzését, amennyiben a fogvatartott abban együttműködik, különböző nemű, bármely intézkedésre jogosult személy is végrehajthatja.

A motozás végrehajtásához védőruházatot (pl. gumi-, vagy motozó kesztyű, maszk, stb.) kell biztosítani. Intézkedni kell arra is, hogy az intézkedés alá vont személy a biztonsági intézkedéssel

kapcsolatos jogairól, kötelezettségeiről anyanyelvén vagy az általa ismert más nyelven tájékoztatást kapjon.

A szívritmus-szabályozóval élő fogvatartott, vagy más intézkedés alá vont személy technikai eszközzel nem ellenőrizhető. A motozás végrehajtásának megkezdése előtt – amennyiben arra lehetőség van – az érintettet a végrehajtás alatti együttműködő magatartásra figyelmeztetni kell.

A motozás végrehajtható:

- kézzel,
- az e célra rendszeresített technikai eszközökkel,
- speciálisan kiképzett szolgálati kutyával.

A motozás fajtái:

- ruházat átvizsgálása,
- testfelület átvizsgálása,
- testüreg átvizsgálása.

A ruházat átvizsgálás kétféle módon történhet:

- a fogvatartotton lévő ruházat tapintásos módszerrel való végrehajtásával,
- a ruházat levételére irányuló utasítást követően, a levett ruházat, tapintásos módszerrel, technikai eszközzel, vagy speciálisan kiképzett szolgálati kutyával való végrehajtásával.

A testfelület átvizsgálása során különös figyelmet kell fordítani:

- a lábszár és boka környékére,
- a tenyér és ujjak közére,
- a combok között a nemi szervek környékére,
- női fogvatartott esetében a mellek környékére,
- a sarkakra, talpakra, hátközépre, hajzatra és a szakállra.

A ruházat átvizsgálása során különös figyelmet kell fordítani:

- a kabát, zubbony és inggallérra,
- a nadrág derékvarrására és hajtókájára,
- a cipő talpára, sarkára, belsejére,
- a fehérneműre.

A fogva tartás biztonságának fenntartása érdekében a fogvatartottat meg kell motozni:

- befogadáskor és visszafogadáskor,
- zárkába, lakóhelyiségbe helyezés előtt,
- elkülönítés, magánelzárás, biztonsági zárkába- vagy részlegre helyezés előtt,
- szállítás, előállítás előtt és után,
- foglalkoztatásra indulás előtt, foglalkoztatás befejezésekor és a körletre visszaérkezéskor,
- biztonsági vizsgálat, biztonsági szemle során,
- látogatás előtt és után,
- szabadon bocsátás előtt,
- ha feltételezhető, hogy tiltott tárgyat tart magánál.

A javító intézet igazgatója az előzőekben meghatározottakon túl más esetekben is elrendelheti, így különösen:

- csoportos rendezvény előtt és után,
- meghallgatás, kihallgatás előtt és után,
- szabadlevegőn tartózkodás előtt és után,
- munkavégzés közben, előtte és utána,
- eltűnt tárgy, eszköz, anyag felkutatása érdekében.

V. Fejezet

A kényszerítő eszközök alkalmazásának rendje (általános szabályok)

A bv. szervezet **hivatásos jogviszonyú tagja** számára kényszerítő eszközök alkalmazásának jogosultságát és kötelezettségét, valamint az alkalmazás általános és speciális (*a testi kényszer alkalmazásával bezárólag*) szabályait a **Bv. Sztv. IV. Fejezete 15. §-tól 18. §-ig tárgyalja.**

A javító intézetben elhelyezett fiatalkorúval szemben alkalmazható kényszerítő eszközök általános és speciális szabályait szintén **törvényi szinten**, azonban a **Bv. Kódex 368. §-a szabályozza**, amely szerint:

Kényszerítő eszköz alkalmazása

368. § (1) *Kényszerítő eszköz a fiatalkorúval szemben akkor alkalmazható, ha*

- a) a javítóintézet rendjét, biztonságát sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsít,*
- b) bármely személy életét, testi épségét, személyes szabadságát sérti vagy veszélyezteti,*
- c) szökés, vagy bűncselekmény megakadályozása érdekében szükséges.*

(2) A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

(3) A fiatalkorúval szemben kényszerítő eszközként testi kényszer alkalmazható az (1) bekezdésben meghatározott esetekben az intézkedéssel szembeni ellenállás megtörésére. Testi kényszerként megfogás, lefogás, ellökés, elvezetés, önvédelmi fogás alkalmazható.

(4) Testi kényszer az igazgató vagy távollétében az ügyeletes vezető rendelkezése alapján alkalmazható. Testi kényszerszert az előzetesen letartóztatott fiatalkorúval szemben a javítóintézeti rendész alkalmazhat.

(5) Kényszerítő eszköz nem alkalmazható a magatehetetlen személlyel szemben. A tizennegyedik életévét be nem töltött fiatalkorúval szemben kizárólag korlátozott testi kényszer alkalmazható. Korlátozott testi kényszernek minősül a lefogás, megfogás.

(6) Nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört vagy az intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

(7) A kényszerítő eszköz alkalmazását az igazgatónak haladéktalanul jelenteni kell. A kényszerítő eszköz alkalmazásának a jogszerűségét az igazgató köteles megvizsgálni.

(8) A jogszerűtlennek minősített kényszerítő eszköz használatáról a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészt nyolc napon belül, ha a kényszerítő eszköz használata testi sérülést vagy halált okozott, haladéktalanul értesíteni kell.

További specialitás, hogy míg a büntetés-végrehajtási intézetekben az alkalmazási jog és kötelezettség a **hivatásos jogviszonyú állomány tagját** illeti meg, addig a javító intézetek rendész munkakörben dolgozó tagjai **közfeladatot ellátó személynek** minősülnek.

A két jogviszony között jelentős a különbség, azonban mindenképp közös kiinduló pontként értékelhető a **törvényi felhatalmazás.**

1. A kényszerítő eszközök szükségessége

A fogvatartás rendjét és biztonságát a fogvatartott önkéntes jogkövetésre való ösztönzésének a jogszabálynak megfelelő őrzéssel, felügyelettel és ellenőrzéssel, a szükséges intézkedések megtételével, végső esetben kényszerítő eszköz alkalmazásával kell megvalósítani.

A rend fenntartását, megzavarása esetén helyreállítását a fogvatartottak jogkövető magatartásra késztetését szolgáló, a javítóintézet rendelkezésére álló eszközzel tudja biztosítani.

Az eszközzel a következő elemekből áll:

- *ösztönzés (elérhető előnyök kilátásba helyezése),*
- *a rend megszegőivel szemben hátrányok kilátásba helyezése,*
- *közvetett kényszerítés, a szerzett, vagy elért előnyök megvonása,*
- *közvetlen kényszerítő eszköz alkalmazása.*

2. Az intézkedési kötelezettség és az intézkedések alkalmazásának közös szabályai

Az alábbiakban felsorolt kvázi alapelvek áthatják a személyállomány tagját megillető összes intézkedés végrehajtásának rendjét, azaz nem csak a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkoznak, hanem pl. a biztonsági intézkedésekre is.

a. Az arányosság

Az intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban annak törvényes céljával.

Ha több lehetséges és alkalmas intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett a lehető legkisebb személyi korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az egyik legfontosabb elv, ami át kell, hogy hasson minden intézkedést, így különösen a kényszerítő eszközök alkalmazását azaz, soha ne alkalmazzunk a szükségesnél súlyosabb hátrányt okozó intézkedést. Amennyiben túllépjük a szükségesség határát a jogszerűen megkezdett intézkedés a jogtalanság területére kerül és komoly, alapvetően büntetőjogi felelősségre vonást eredményezhet.

b. A kínzás tilalma

Az intézkedő nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni.

A **kényszervallatás** elkövetési magatartása általában erőszak, fenyegetés vagy más hasonló módszerek alkalmazása. Az erőszak személy ellen irányuló fizikai kényszer, ami rendszerint fizikai bántalmazásban nyilvánul meg.

A **fenyegetés**, olyan súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen. A „más hasonló módszer” az erőszakon és a fenyegetésen kívül minden más jogellenes pszichikai vagy fizikai ráhatás a sértettre, például éheztetés, szomjaztatás, állandó sötétségben tartás, vagy hozzátartozók sanyarú sorsának emlegetése stb.

Az embertelen vagy megalázó bánásmód, egy igen tág tartalommal rendelkező fogalom.

A fogvatartottakkal való bánásmód akkor tekinthető törvényesnek, amennyiben megfelel mind a hatályos jogszabályoknak, mind a nemzetközi egyezményekben megfogalmazott elvárásoknak. A személyi szabadságában korlátozott fogvatartott számára biztosítani kell az állami védelmet az esetleges hatalommal való visszaéléssel, az emberi jogok súlyos megsértésével szemben.

Amint azt az Alkotmánybíróság 13/2001.(V.14.) AB határozata is tartalmazza: a büntetés-végrehajtásban megnyilvánuló állami büntetőhatalom nem korlátlan a bűnösnek talált és büntetésre ítélt nem teljesen kiszolgáltatott. Az elítélt nem tárgya a büntetés-végrehajtásnak, hanem alanya. A büntetés-végrehajtás alkotmányos kereteit a kínzás, a kegyetlen, embertelen megalázó bánásmód és büntetések tilalma, valamint az emberi méltósághoz, személyi biztonsághoz való jog adja.

Mindezekből pedig okszerűen következik, hogy az emberi jogok megnövekedett jelentőségére figyelemmel fokozott hangsúlyt kell fektetni a fogvatartottakkal való bánásmód törvényességének biztosítására, különös tekintettel az emberi jogok érvényesülésével kapcsolatos, nemzetközi dokumentumokban is tükröződő elvárásokra.

A bánásmód törvényessége összetett módon jelentkezik a fogvatartás során. A szoros értelemben vett törvényes bánásmód részét képezi a fogvatartottakkal szembeni mindennemű hátrányos megkülönböztetés tilalma, a megfelelő hangnem használata, a fogvatartottak emberi méltóságának,

önérzetének tiszteletben tartása. Ide sorolható a fogva tartó szervek vezetőinek következetes és határozott fellépése a bántalmazással, valamint a törvénysértő bánásmód minden más formájával szemben. Biztosítani kell a fogvatartottak számára a kínzás és más kegyetlen, embertelen bánásmód elleni panasz, feljelentés megtételének, azzal kapcsolatos jogorvoslat gyakorlásának lehetőségét, a fogva tartó szerv jogsértést megvalósító tagjaival szemben a büntető és a fegyelmi felelősségre vonás következetes érvényesítését.

A bánásmód törvényességének másik oldala, hogy a fogvatartottól meg kell követelni a végrehajtás rendjének betartását, nem részesíthetik őket jogszabályellenes kedvezményben, nem lehet tiltott kapcsolat vagy összefonódás a személyi állomány és a fogvatartottak között.

A bánásmód tágabb értelemben vett fogalmához az említettekén túl hozzá tartoznak a fogvatartottak elhelyezésének körülményei, a fogva tartó helyek telítettsége is. A fogva tartó intézetek túlszűfolttsága hátrányosan befolyásolja a fogvatartottak jogi helyzetét, a fogva tartás biztonságát, valamint kihat a bánásmód törvényességére is.

A személyi állomány tagja az ilyen magatartás tanúsítóját a cselekmény abba hagyására felszólítani, vele szemben intézkedni, vagy az intézkedésre jogosult személynek jelentést tenni köteles.

A személyi állomány tagja köteles megakadályozni, hogy a fogvatartottak egymást bántalmazzák, sanyargassák, vagy egyéb, az emberi méltóságot sértő magatartást tanúsítsanak.

c. Az intézkedés módja

Az intézkedés során kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés során megsérült személy részére – amint az lehetséges – segítséget kell nyújtani, gondosodni kell az orvosi ellátásról, kórházi elhelyezés esetén a hozzátartozó vagy más a sérülttel kapcsolatba álló személy értesítéséről.

Az intézkedések során, így különösen a kényszerítő eszközök alkalmazásakor valamilyen fizikai kontaktus mindig keletkezik, ezért igen nagy annak a valószínűsége, hogy az érintettnél vagy az intézkedőnél is testi sérülés következhet be. Természetesen meg kell tenni mindent annak érdekében, (arányosság elve) hogy ne, vagy a lehető legkisebb sérülést okozzuk az intézkedés során. A feladatunk ellátásából egyértelműen következik az a kötelezettségünk, hogy amennyiben sérülés történik, akkor a sérültnek nyújtunk segítséget, gondoskodjunk orvosi ellátásról, ha szükséges szállítsuk kórházba.

d. A tájékoztatási kötelezettség

A fogvatartottakat tájékoztatni kell a törvényben meghatározott kényszerítő eszköz használatának jogáról és kötelezettségéről. Ennek érdekében a fogvatartottnak közvetlenül az intézetbe való befogadása után át kell adni az intézkedés mellékletében szereplő tájékoztató formanyomtatványt és szóban fel kell hívni a figyelmét a kényszerítő eszközök alkalmazásának lehetőségére.

A tájékoztatás megtörténtét, a tájékoztató nyomtatvány átvételét, a fogvatartott aláírásával az elismervényen igazolja. Az elismervényt a fogvatartott iratanyagában kell tárolni.

3. A kényszerítő eszköz alkalmazását megelőző intézkedések

A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

(Bv. Kódex 368. § (2) bekezdés)

A jogalkotó akarata arra irányul, hogy tegyünk meg mindent annak érdekében, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazását elkerüljük, vagyis a kényszerítő eszköz alkalmazása csak a legvégső esetben jelenhet meg. Ezért fontos a figyelmeztetés megtörténte, amely hangos, határozott és jól érthető legyen.

A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon előzze meg:

- a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólítás, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával,
  - figyelmeztetés, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.
- (BSz. VI. fejezet 238.pont)

Természetesen a kényszerítő eszköz alkalmazására történő figyelmeztetésnek csak akkor van helye, ha az adott eszköz alkalmazásának törvényi feltételei fennállnak, a feltételek hiányában egyértelműen a jogtalanság talaján állva cselekszünk.

Ha a figyelmeztetés az intézkedés eredményességét veszélyezteti, vagy az eset körülményei nem teszik lehetővé a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható.

A jogalkotó figyelembe vette annak a lehetőségét is, hogy előfordulhat olyan helyzet **mikor az eset körülményei, nem teszik lehetővé a figyelmeztetést.** Ilyen helyzet kialakulhat akkor, ha az intézkedő vagy más személy életét, testi épségét veszélyeztetné a késedelmes intézkedés, ilyenkor a figyelmeztetés részben vagy egészben mellőzhető. De természetesen az intézkedőnek főszabály szerint mindig törekednie kell arra, hogy a figyelmeztetés megtörténjen.

4. A kényszerítő eszköz alkalmazását tiltó, valamint korlátozó rendelkezések

Vannak olyan helyzetek, körülmények, amelyek fennállása esetén tilos kényszerítő eszközt alkalmazni. Ezen belül beszélhetünk **abszolút tiltásról** és **relatív tiltásról**. Az abszolút tiltás azt jelenti, hogy semmilyen kényszerítő eszközt nem lehet alkalmazni, a relatív esetén pedig csak az enyhébb eszközök alkalmazhatók.

Kényszerítő eszköz nem alkalmazható a magatehetetlen személlyel szemben. A tizennegyedik életévét be nem töltött fiatalkorúval szemben kizárólag korlátozott testi kényszer alkalmazható. Korlátozott testi kényszernek minősül a lefogás, megfogás.

(Bv. Kódex 368. § (5) bekezdés)

A magatehetetlenség állapotát jogszabály nem határozza meg, viszont a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzata az alábbiak szerint értelmezi:

„Magatehetetlennek kell tekinteni minden olyan személyt, aki kényszerítő eszköz alkalmazását megalapozó, aktív (fizikai) támadásra testi állapotánál fogva nem képes.”

(BSz. II. Fejezet 28. pont)

Alapvetően abból kell kiindulni, hogy a testi kényszer kivételével passzív ellenállás felszámolására kényszerítő eszközt alkalmazni tilos, vagyis az ellenszegülőnek olyan állapotban, illetve helyzetben kell lennie, hogy ne tudjon, vagy ne legyen képes aktív, fizikai tevékenység kifejtésére. Megjegyezzük, hogy nem tartjuk szükségesnek az öntudattalan állapot fennállást a magatehetetlen állapot megállapításához sorolni, viszont az öntudattalan állapot már önmagában is megalapozhatja a magatehetetlen állapotot.

Ahhoz, hogy ez a korlátozás érvényesüljön az intézkedőnek **vagy tudnia kell ezen körülményről, vagy számára egyértelműen felismerhetőeknek kell lenniük**, így kerülni kell az ütések, rúgások és földre vétel alkalmazását!

Fiatalkorú/gyermekkorú az a személy, aki a 14. életévét még nem töltötte be. A 14. életév betöltése a születésnapot követő nappal veszi kezdetét. A 14. életévét be nem töltött személy általában fizikai, testi jellemzőiről, megjelenéséről ismerhetjük fel. Természetesen, ha fizikailag, testileg jóval fejlettebb az átlagosnál, de az intézkedőnek tudomása van arról, hogy még nem töltötte be a 14. életévét, a korlátozó intézkedéseket alkalmazni kell. Megjegyeznénk, hogy egy speciális eligazításnak az ilyen körülményekre mindenképpen ki kell terjednie akkor, ha a feladat végrehajtás során – pl. előállítás – a fenti helyzet előfordulhat.

Nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört vagy az intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

(Bv. Kódex 368. § (6) bekezdés)

A törvény e rendelkezése megegyezik az arányosság elvével, miszerint csak addig alkalmazható kényszerítő eszköz, amíg az, szükséges ahhoz, hogy az intézkedést eredményesen végrehajtsuk, illetve a veszélyt elhárítsuk. A törvényben meghatározott kényszerítő eszközök közül csak azok – addig és olyan mértékben – alkalmazhatók, amelyek az intézkedés eredményességéhez szükségesek.

- ***kényszerítő eszköz valamely cselekmény (magatartás) megtorlásaként nem alkalmazható!***
- ***az intézkedésnek passzívan ellenszegülő személlyel szemben csak testi kényszer alkalmazható.***

A passzív ellenszegülési forma kifejtése a testi kényszeren belül található.

5. A kényszerítő eszköz alkalmazását követő jelentési kötelezettség, és alkalmazásának jogszerűségi vizsgálata

A kényszerítő eszköz alkalmazását az igazgatónak haladéktalanul jelenteni kell. A kényszerítő eszköz alkalmazásának a jogszerűségét az igazgató köteles megvizsgálni.

(Bv. Kódex 368. § (7) bekezdés)

A jogszerűtlennek minősített kényszerítő eszköz használatáról a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészt nyolc napon belül, ha a kényszerítő eszköz használata testi sérülést vagy halált okozott, haladéktalanul értesíteni kell.

(Bv. Kódex 368. § (7) bekezdés)

- *A kényszerítő eszköz alkalmazását a szolgálati elöljárónak haladéktalanul szóban, a szolgálat befejezése után két órán belül írásban is jelenteni kell. (Bv. Sztv. 16A. §.) -*

A kényszerítő eszköz alkalmazásának kivételessége, továbbá annak esetleges súlyos következményei indokolják, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazását az igazgatónak jelenteni kell.

Amennyiben az állomány tagja nem teljesíti a jelentési kötelezettségét bűncselekményt követ el.

Aki fontos szolgálati ügyben kellő időben nem tesz jelentést, vagy valótlan jelentést tesz, ha a bűncselekmény a szolgálatra jelentős hátrány veszélyével jár, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. (Btk. 440. § (1) Jelentési kötelezettség megszegése)

Kényszerítő eszköz alkalmazása után az intézkedés alá vont személyt haladéktalanul orvosi vizsgálatnak kell alávetni, és intézkedni kell látlelet felvételére.

(BSz. VI. fejezet 241. pont)

A kényszerítő eszköz alkalmazásáról az intézkedő jelentést készít, amely tartalmazza:

- *hol, mikor, kivel szemben, milyen kényszerítő eszközt használt, és ennek mi volt az indoka,*
- *az intézkedő eleget tett-e figyelmeztetési és felszólítási kötelezettségének, ha nem, ennek mi volt az oka,*
- *keletkezett-e sérülés, és milyen fokú, illetve keletkezett-e dologban anyagi kár,*
- *mi történt a sérülttel,*
- *ha támadás miatt történt a kényszerítő eszköz alkalmazása, mi volt a támadásra használt eszköz,*
- *a tanúk adatait,*
- *az alkalmazást lehetővé tevő törvényhelyre való hivatkozást,*
- *az intézkedő nevét és aláírását.*

(BSZ. VI. fejezet 242. pont)

A kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerűségének kivizsgálását egyfelől az indokolja, hogy az intézkedő tudomást szerezzen arról, hogy a törvénynek megfelelően végezte-e a munkáját, másfelől

az, hogy az intézkedést elszenvedő dönthessen arról, hogy él-e a törvény által számára biztosított jogorvoslati lehetőségekkel.

Ha az igazgató a vizsgálat eredményeként a jogtalanságot látja bizonyítottnak, egyfelől jogellenesnek minősíti a kényszerítő eszköz alkalmazását, másfelől a jogtalanságból fakadóan büntetőeljárást kezdeményez. Ezen esetek nagy részében, az intézkedő a bántalmazás hivatalos eljárásban, büntetőjogi törvényi tényállást valósítja meg, de súlyosabb bűncselekmény is megvalósulhat.

A jogszerűtlenség minősített alkalmazásról minden esetben értesíteni kell az ügyészt függetlenül attól, hogy az okozott-e testi sérülést vagy sem. A jogszabály nem mérlegel testi sérülés és testi sérülés között, azaz a legenyhébb sérülést is jelenteni kell az ügyésznek. A haladéktalan jelentési kötelezettség azt jelenti, hogy az elsődleges intézkedések (pl. orvosi ellátás) megtétele után azonnal. Amennyiben bűncselekmény alapos gyanúja merül fel, meg kell tennie a szükséges intézkedést.

VI. Fejezet

A testi kényszer

A kényszerítő eszközök közül a legenyhébb a testi kényszer, javítóintézeti körülmények között pedig az egyetlen alkalmazható kényszerítő eszköz. Ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy talán ezen eszköz a legösszetettebb az alkalmazás szempontjából. Egy jól kiképzett személy, akár az életet, testi épséget közvetlenül sértő, veszélyeztető helyzetekben is hatékonyan tudja a testi kényszert alkalmazni.

A Bv. Kódex 368. § (3). bekezdése egyértelműen meghatározza, hogy:

A fiatalkorúval szemben kényszerítő eszközként testi kényszer alkalmazható az (1) bekezdésben meghatározott esetekben az intézkedéssel szembeni ellenállás megtörésére. Testi kényszerként megfogás, lefogás, ellökés, elvezetés, önvédelmi fogás alkalmazható.

Megfogás során az intézkedő az intézkedés alá vont személy valamely testrészének vagy ruházatának megfogásával biztosítja az intézkedés céljának elérését, vagy védi ki az esetleges támadást.

Lefogás során az intézkedő az intézkedés alá vont személy vagy valamely testrészének lefogásával biztosítja az intézkedés céljának elérését, vagy védi ki az esetleges támadást.

Ellökés során az intézkedő az intézkedés alá vont személy kézzel vagy lábbal történő ellökésével, erőteljes eltolásával alkalmaz testi kényszert.

Elvezetés során az intézkedő az intézkedés alá vont személy végtagjának, testfelületének, ruházatának kézzel történő megfogásával alkalmaz testi kényszert, majd a személyt meghatározott helyre vezeti.

Önvédelmi fogás során az intézkedő az intézkedés alá vont személy végtagján, testfelületén, ruházatán olyan rendvédelmi közelharc technikát, illetve harcművészeti rendszer elemet alkalmaz, amely arányban áll az ellenálló személy tevékenységével és alkalmas az intézkedés eredményes befejezéséhez.

Az (1) bekezdés, pedig egyértelműen megjelöli azokat a cselekményeket, magatartási formákat, amelyek jogszabályi alapját képezik a testi kényszer, kényszerítő eszköz alkalmazásának, tehát ezekben az esetekben válik jogszerűvé a kényszerítő eszköz. Ezek az alábbiak:

- a) a javítóintézet rendjét, biztonságát **sértő vagy veszélyeztető magatartást** tanúsít,
- b) bármely személy életét, testi épségét, **személyes szabadságát** sérti vagy veszélyezteteti,
- c) **szökés**, vagy **bűncselekmény megakadályozása érdekében szükséges**.

Sértő magatartás esetében olyan cselekményről van szó, mikor az eredmény valamilyen konkrét sérelem, - pl. testi sérülés, halál, vagy kár, stb.-, ilyenkor a jog által védett tárgy (jogi tárgy) konkrét sérelme mutatható ki.

A **veszélyeztető magatartást** több szempontból meg lehet fogalmazni. *Egyfelől vannak olyan bűncselekmények, amelyeknél a tényállás megvalósulásához elég, ha a jogi tárgy veszélyeztetése történik meg, azaz nem szükséges a sérelem.* Ilyen bűncselekmény, pl. a közúti veszélyeztetés. Másfelől veszélyeztetésről beszélünk akkor is, ha a sérelem bekövetkezésének a lehetőségét már megteremtette az elkövető, azaz a sérelem még nem következett be, de a lehetősége fennáll. A veszélyeztetésnek van olyan stádiuma, amikor a veszély olyan közeli, hogy az elhárítására tett intézkedések megtétele az idővesztés miatt, már kétségesé teszi az elhárítást. *Más oldalról megközelítve azt mondhatjuk, hogy a közvetlen veszélyeztetés esetében az elkövető a maga részéről mindent megtett annak érdekében, hogy a sértés, mint eredmény bekövetkezzen.*

A **személyes szabadság**, a személyhez fűződő jogok közé tartozik, tartalma az alábbi elemekből áll:

- cselekvési szabadság,
- mozgási szabadság,

- *tartózkodási hely, lakóhely, munka szabad megválasztása.*

Fogolyszökés

Aki a büntetőeljárás alatt, illetve a szabadságvesztés vagy az elzárás végrehajtása során a hatóság őrizetéből megszökik, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(Btk. 283. § (1) bekezdés)

A testi kényszer kényszerítő eszköz alkalmazása aktív, fizikai erő alkalmazását jelenti, különböző technikai elemek felhasználásával. Ilyen technikai elemek a **megfogás, lefogás, ellökés** az **elvezetés**, és az **önvédelmi fogások** alkalmazása. A jogszabály a testi kényszer alkalmazását az ellenszegülés mindkét megnyilvánulási formája esetében lehetővé teszi. Így egyaránt alkalmazható **passzív és aktív** ellenszegülés megtörésére is.

Passzív ellenszegülésnek minősül, amennyiben az ellenszegülő a jogszabályban, a bv. szerv házirendjében meghatározott kötelezettséget, vagy az arra jogosult utasításának végrehajtását nem tevéllel tagadja meg.

(BSz. II. Fejezet 33. pont)

Aktív ellenszegülésnek minősül, amennyiben az ellenszegülő a jogszabályban, a bv. szerv házirendjében meghatározott kötelezettséget vagy az arra jogosult utasításának végrehajtását tevőleges magatartás tanúsításával tagadja meg.

(BSz. II. Fejezet 34. pont)

A testi kényszer alkalmazása esetén ügyelni kell arra, hogy az alkalmas legyen a kívánt cél eléréséhez, és ne eredményezzen dulakodást, verekedést, és ne sértse az alkalmazó személy és az intézet tekintélyét, tehát az alkalmazás előtt mindenképp fel kell mérni a kialakult helyzetet és az erőviszonyokat.

A fentebbi megfogalmazást a Bv. szervezet Biztonsági Szabályzata egyértelműen, az alábbiak szerint definiálja:

Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszer akkor alkalmazható, ha az intézkedő erőfölénye vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán az intézkedés eredményessége biztosítható.

(BSz. VI. Fejezet 243. pont)

Felkészülési kérdések

- 1. Ismertesse a javítóintézetbe történő be-, és kiléptetés általános szabályait!**
- 2. Ismertesse a személybejárati felügyelő (rendész) feladatait!**
- 3. Ismertesse a szabadlevegőn tartózkodással kapcsolatos szabályait!**
- 4. Ismertesse a látogatással kapcsolatos szabályait!**
- 5. Beszéljen a motozásról!**
- 6. Ismertesse a kényszerítő eszköz alkalmazásának általános szabályait!**
- 7. Beszéljen a testi kényszerről!**